

Mondelinge vragen fractie PvdD voor het Vragenuur van PS 4 april 2022

Inzake verhuren van visrechten voor doden van “de panda van de zee”

Voor gedeputeerde Dierenwelzijn en Visserij, Ilse Zaal

Op 28 maart 2022 maakte Provincie Noord-Holland bekend voornemens te zijn om met één partij een huurovereenkomst aan te gaan voor het aalvisrecht in het water van de Zesstedenvaart vanaf het Zeddegat tot Edam.¹ De partij aan welke het aalvisrecht verhuurd wordt mag dan in het gebied de komende zes jaar paling doden. De provincie verhuurt het aalvisrecht ook op andere plekken in de provincie, elke keer voor zes jaar.

De paling staat echter op de internationale Rode Lijst van de International Union for the Conservation of Nature (IUCN) van ernstig bedreigde diersoorten. Dezelfde lijst waar ook dieren als de panda staan, waardoor de paling vaak ‘de panda van de zee wordt’ genoemd.^{2,3} De grootste bedreiging voor de paling is de visserij (in ons land verantwoordelijk voor zeker 70% van de palingsterfte). Hun aantal is in Nederland de laatste decennia met ongeveer 90% afgenomen. De paling behoort daarmee tot een van de snelst uitstervende diersoorten in Nederland.

Volgens wetenschappelijk consensus is de situatie zo ernstig dat alleen ingrijpende maatregelen de paling nog kunnen redden. International Council for the Exploration of the Sea (ICES) is dé autoriteit op dit gebied en doet al ruim 100 jaar onderzoek naar de visserij en de impact op het ecosysteem. Ze is onafhankelijk (politieke belangen van landen of stakeholders spelen geen rol) en adviseert o.a. de Europese Unie. In 2021 maakte ICES bekend dat de toestand van de paling kritiek blijft, en adviseert aan de hand van het voorzorgsprincipe om vanaf 2022 geen aal meer te vangen (nulvangst). Ook het vissen op glasaal (babypaling) zou volgens ICES aan banden gelegd moeten worden. Glasaal heeft een marktwaarde die soms hoger is dan die van cocaïne en is daarom zeer gevoelig voor illegale activiteiten.⁴ In sommige specifieke gebieden kan een redelijk gezonde populatie paling voorkomen, maar ook deze is gedoemd om te verdwijnen zolang de hele populatie wordt bedreigd. Daarom is elke vangst op dit moment wetenschappelijk ongewenst.

Ook organisaties zoals Natuurmonumenten en Wereld Natuurfonds verzetten zich tegen palingvisserij.⁵ De viswijzer (Goodfish.nl) en Good Fish Guide adviseren om geen paling te eten.^{6,7}

De maatregelen die Nederland neemt om de paling te beschermen werken niet of nauwelijks.^{8,9} Grootschalig herstel in Nederland en in de rest van Europa blijft uit. Helaas wordt niet naar wetenschap geluisterd, maar winnen de korte termijn commerciële belangen. Besluiten worden nu genomen op basis van een wet uit de jaren zestig van de vorige eeuw, die niet kijkt naar de gehele populatie. En dat is funest voor de paling.

¹ https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2022-3496.html?utm_campaign=20220329&utm_source=attenderingsmakelaar&utm_medium=email&utm_term=gemeente_langedijk&utm_content=over_uw_buurt

² <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2020-2.RLTS.T60344A152845178.en>

³ <https://powerpaling.nl/nl/#gallery1>

⁴ <https://pointer.kro-ncrv.nl/belangrijkste-europese-adviesorgaan-stop-alle-palingvangst#:~:text=ICES%2C%20het%20belangrijkste%20vis%20adviesorgaan,belangrijkste%20Europese%20adviesorgaan%20voor%20vi>svangst.

⁵ <https://www.natuurmonumenten.nl/standpunten/paling>

⁶ <https://www.goodfish.nl/vissoort/paling-europese/>

⁷ <https://www.mcsuk.org/goodfishguide/species/european-eel/?search=eel>

⁸ <https://www.wur.nl/nl/nieuws/Helpt-het-aalbeheerplan-de-Nederlandse-aal.htm>; Er is bijvoorbeeld ook geen wetenschappelijk bewijs dat uitzetten van glasaal helpt om de paling van de rode lijst te krijgen.

⁹ <https://www.natuurmonumenten.nl/standpunten/paling>

De provincie heeft naast een morele verantwoordelijkheid, ook een wettelijk verantwoordelijkheid om bedreigde dieren en natuur te beschermen.¹⁰¹¹ Het kan niet zo zijn dat de provincie visrechten verhuurt voor het doden van een ernstig bedreigde diersoort.

In de huurovereenkomst kan de provincie eigen voorwaarden stellen, ook om een doel te bereiken dat ze via het publiekrecht niet in staat is te bereiken. De provincie is niet verplicht visrechten uit te geven voor het vangen van paling en zou daar dus met onderbouwing mee kunnen stoppen.

Gezien de bovengenoemde adviezen en het feit dat nieuwe huurovereenkomsten dreigen te worden afgesloten, heeft Partij voor de Dieren de volgende vragen:

1. Is de provincie bereid om de mogelijkheid te onderzoeken om in de toekomst geen aalvisrecht te verhuren en het aangaan van nieuwe huurovereenkomsten (te beginnen met de bovengenoemde) on hold te zetten totdat we dit goed met de commissie hebben besproken?

2. Is de provincie bereid te communiceren (via eigen nieuwskanalen, maar ook in gesprekken binnen EU-verbanden en het Rijk) dat ze pal staat voor de bescherming van de paling en de natuur en te verklaren dat de provincie het advies van ICES voor nulvangst van harte ondersteunt?

3.

a) Is de provincie het eens met de nationale en internationale viswijzers (Good Fish Guide) die adviseren om geen paling te eten?

b) Is de provincie bereid om geen evenementen of projecten te sponsoren/ondersteunen waarbij paling wordt gedood en/of geserveerd (deels in lijn met wat afgesproken is m.b.t. levend gekookte krabben en kreeften)?

4. Wie handhaaft de afspraken waaraan de huurders van het aalvisrecht zich op papier moeten houden? Hoeveel mensen zijn verantwoordelijk voor de controle en handhaving en de aanpak van stropers en hoe vaak wordt per jaar gecontroleerd?¹²

Ines Kostić
Partij voor de Dieren

¹⁰ De Wet natuurbescherming biedt bescherming aan dier- en plantensoorten die bijzonder kwetsbaar zijn en baat hebben bij aanvullende bescherming tegen schadelijke menselijke handelingen. Naast de Wet natuurbescherming, vermeldt ook de Visserijwet (o.a. art 9, lid 2 en art.16 lid 2) dat er rekening dient te worden gehouden met de belangen van de natuurbescherming. Maar gezien het toestaan van vissen op paling, ondanks het internationale onafhankelijke advies om te stoppen met vangen van paling, worden deze belangen niet voldoende beschermd.

¹¹ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0002416/2019-01-01>

¹² Uit huurovereenkomst: "Huurder is verplicht mee te werken aan het in VBC opstellen, uitvoeren en naleven van (een) visstandsbeheerplan(nen) en (een) visplan(nen)." Ook geldt algemeen bijvoorbeeld het verbod op vangen van aalvis in de periode van september tot november.